

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR

A Hódmezővásárhelyi Hírlap
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben kifizetés mellett:
Egész évre 30 kor.
Negyedévre 8 " "
Világos postán szállítva:
Egész évre 34 kor.
Negyedévre 9 " "
Egyes szám ára 5 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivéve a
szombatot és a szünetnapokat.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Deák-utca 8.
A szerkesztőség kéziratok vésszá-
mára vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 268. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 november 24.

Csapataink Plepoljében.

Budapest, november 23. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

A Drina felső folyásánál küzdő osztrák-magyar csapatok montenegrói hadállásokat a Kozara-nyergen és attól északra támadják. Egy magyar-osztrák hadoszlop bevonult Plepoljébe. A Rigómezőn folyó harcok kedvezően fejlődnek.

Az Ibar völgyében előnyomuló csapataink Mitrovicától északra 6 kilométernyire, a német csapatok Prisztinától északra fél napi járásra állanak harcban, a bolgárok a Begovac-planinán nyomulnak előre.

Visszavert olasz támadások. Az olaszok görzi pusztításai. A háború kitörése óta félmillió embert vesztek az olaszok.

Budapest, nov. 23. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A görzi hídfő körül és a doberdói fensik szélén folyó nagy harcok még tartanak. Az ellenségnek a Podgora ellen nagy haderővel intézett több támadását vertük véresen vissza. Pevnánál és Oszlaviánál is helyt álltak csapataink minden rohammal szemben. Sokszor éjjel sem ért véget a harc. Görz városának november 18–21-ig tartó bombázása emberéletben és javakban újra tekintélyes veszteségeket okozott. 20 polgári állású egyén halt meg, 30 megsebesült, 46 épületet a bombák teljesen megsemmisítettek, 250-et súlyosan, 600-at könnyen rongáltak meg. Az olaszok tegnap újra néhány száz nehéz bombát dobtak a városra. Az ellenség a doberdói fensikon a Monte san Michele-től délre levő harc-vonalunkat rövid időre a San Martinó nyugati élére szorította vissza, de magyar és karinthiai csapatok éjjeli támadása eddigi hadállásunkat újra teljesen birtokunkba juttatta. Selztől keletre az olaszok több rohamukkal a Beck gróf nevét viselő 47. sz. stájer gyalogezredre bukkantak, ezen ezred hadállásait két ízben tüzeléssel, harmadszor kézi tusában keményen megvédték. A görzi hídfőtől északra megújultak az ellenség szokásos előretörési kísérletei még pedig a tőle megszokott sikertelenséggel. Két repülőnk Arsverora bombákat dobott le.

Az olasz legfőbb hadvezetőség közkezen forgó hivatalos jelentései az utóbbi időben feltűnően gyakran számolnak be sikerekről. Ezzel szemben ma félévvel volt szövetségesünk hadüzenete után a legvilágosabban megállapíthatjuk, hogy e háború megkezdésekor választott védelmi harc-vonalunkat az egész vonalon az Isonzónál már a negyedik esztendőben, győzelmesen megvédtük és birtokunkban tartjuk. Az ellenség a délnyugaton folyó harcok megkezdése óta még csak azon célokat sem tudta megközelíteni, amelyekről azt remélte, hogy első nekifutamódásra éri el, ellenben a háború folyamán halottakban és sebesültekben már egy félmillió embert veszített.

Orosz csapatösszevonások.

Budapest, november 23. (Saját tud.)
Csernovitsból jelentik:

Izmailba, Kilióba, Renibe naponta érkeznek vonatok orosz gyalogsággal és lovas-sággal. A Dnyeszternél futóárkokat ásnak.

A cár volt hadügyminisztere ellen beszüntette a vizsgálatot.

Budapest, november 23. (Saját tud.) A
cár Suchomlinov volt hadügyminiszter elleni vizsgálat folytatását beszüntette.

Az antant megcsalta Romániát

Bukarest, nov. 23. A liberális párt lapjai részleteket közölnek egy eddig ismeretlen angol-orosz titkos szerződésről, amelyben Anglia és Oroszország Románia és Bulgária rovására megállapodást kötöttek egymással. A szerződés szerint Oroszország a balkáni akció sikere esetén Konstantinápolyon kívüli a Fekete-tenger egy nagykiterjedésű román, illetve bolgár zónáját is megkapja Constanza romániai és Burgasz bulgáriai kikötővel együtt. A lapok leszögezik, hogy a szerződés 1915. év elején jött létre, tehát olyan időben, amikor Oroszország is, Anglia is nagyszabású ígéreteket tettek Romániának és Bulgáriának.

Harcok a Szezei csatornánál.

Basel, november 23. Svájci lapoknak jelentik Athénból: Tömegesen érkeztek haza görög alattvalók Egyiptomból és hírül hozták, hogy a Szezei csatorna mentén megkezdődtek az előrsők között a csatározások és a repülő felderítő utakon vannak.

Kuropatkin küldik a bolgárok ellen.

Páris, november 23. (M. T. I.) A Martin értesülése szerint Kuropatkin tábornokot a bolgárok elleni orosz haderők főparancsnokává nevezték ki.

Elsüllyesztett japán hajó.

Athén, nov. 23. Szalonikiból táviratozzák, hogy egy német tengeralattjáró az Egei tengeren megtorpedózta a Zsiassferu Muru nevű japán hajót, amely Liverpoolból vasuti berendezésekkel és más katonai eszközre szükséges gépekkel utban volt Szaloniki felé. A hajó elsüllyedt és legénységéről sem érkezett semmi hír.

Csend az orosz harctéren.

Budapest, november 23. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Nincs ujság.

Hófer.

Oroszország ultimátuma Romániához.

Budapest, nov. 23. (Saját tud.) A Nap tudósítója jelenti Bukarestből: Dreptatea szerint Oroszország szövetségesel beleegyezésével a beszarabiai csapatösszevonások befejezése után ultimátumot küld Romániához, melyben a Dobrudzsán való átvonulás megengedését követeli.

Orosz seregek Románia határán.

Berlin, november 23. A Vossische Zeitung-nak jelenti Bukarestből: Az itteni oroszbarát lapok értesülése szerint az orosz cár és a trónörökös ma nagy kíséretével Rénibe érkezett, hogy megtekintse a bolgárok ellen szánt hadsereget. Réniben, hir szerint, 80.000 főnyi hadsereg áll, Izmailban 70.000, Odesszában pedig 200.000 embert összpontosítottak. Ennek a nagy haderőnek állítólag az a rendeltetése, hogy kitűnően felszerelve utra készen álljon és ebből azt következtetik, hogy a legközelebbi időben a balkáni harctéren, a román határ közvetlen szomszédságában új események várhatók.

A szerbek nem menekülhetnek görög területre.

Hága, november 23. A párisi és a londoni görög követek hivatalosan kijelentették, hogy az athéni kormány az entente csapatainak kihajózását Szalonikiban ezentul sem fogja akadályozni, de nem engedheti meg, hogy fegyveres szerb csapatok görög területre lépjenek. Nem hihető ilyen körülmények között, hogy az entente erőszakos eszközöket alkalmazzon Görögország ellen.

Az ántánt háborúra készül Görögország ellen

Berlin, november 23. A Kölnische Zeitung mai száma a Stampa következő athéni táviratát közli:

A diplomáciai viszony megszakítása Athén és a négyesszövetség között küszöbön áll.

Lezuhant francia repülő.

Berlin, november 23. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az arevonál különböző helyein az élénk tűzérési tevékenység, amelynek tisztá időjárás kedvezett, tovább tartott.

A Bois de Pretrében az ellenség két robbantása eredménytelen maradt. Aurónál a champagneban egy francia kétfedelű repülőgép légi harc után lezuhant.

Keleti hadszíntér.

Lényeges esemény nem történt.

A szerbeket tovább üldözzük.

9500 embert elfogtunk,
50 ágyú, 22 gépfegyvert
zsákmányoltunk.

Balkán hadszíntér.

Mitrovicától északra, valamint Prisztinától északra és északkeletre az ellenséget utóvéd harcokban visszavertük. Több mint 1500 hadifoglyot és 6 ágyút szállítottunk be.

A Prisztinától délkeletre harcoló bolgár haderő is sikeresen halad előre. Onnan 8000

szerb elfogását, 22 géppuska és 44 ágyú zsákmányolását jelentik. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kitchener látogatása Athénben

Lugano, november 23. A Corriere della Sera-nak jelenti Athénből: Kitchener reggel kilenc órakor a Darmouthi cirkáló fedélzetén érkezett Pyraeusba. A Darmouthot több más cirkáló is kísérte. A hadügyminisztert, aki khaki egyenruhát viselt, hét angol tiszt, köztük Maxwell tábornok, egyiptomi parancsnok és Mac Mahon tábornok, egyiptomi főbiztos kísérte, a kikötőben Elliot, athéni angol követ várta. Automobilon mentek Athénbe.

Kitchener féltizenkét órakor érkezett a királyi palotába. Kiballgatása, melyhez Dusanis görög vezérkari főnököt is meghívtak, egy óráig tartott. Az audienca után ebéd volt az angol követségen, ahol a szövetséges követek és a görög hadügyminiszter és a tengerészeti miniszter is jelen volt. Skuludisz miniszterelnököt ugyan meghívták, de nem jelent meg. — Délután három órakor Kitchener Eliottal meglátogatta Skuludiszt, aki nemsokára viszonzta a látogatást. Este Kitchener a Darmouth cirkálón ismeretlen irányba eltávozott.

A törökök elfogtak egy angol repülőgépet.

Konstantinápoly, november 23. A török tűzérési az Irak fronton egy harmadik angol repülőgépet is leszállásra kényszerített.

Repülőgépek tevékenysége Bagdadnál.

Konstantinápoly, nov. 23. Bagdadból jelentik, hogy az Irak-fronton levő ellenséges állások felől az utóbbi napokban repülők emelkednek fel, hogy a török állásokat kikémleljék. A felderítést azonban az elrejtett török ütegek minden alkalommal megghiúsítják. Több repülőgép, amelyet a törökök golyói elértek, lezuhant. Egy gép, amely csak kevéssé sérült meg, kénytelen volt a török állások mögött leereszkedni. A pilótát és a megfigyelőt is őrnagyot elfogták. A gépet rövidesen kijavították és besorozták a török légiflotta járművei közé.

Perzsia válasza

Oroszországnak.

Konstantinápoly, nov. 23. Az Ikdam jelenti, hogy a perzsa kormány már elküldte a legutóbb átadott orosz jegyzékre adott válaszát az orosz kormánynak. A perzsa válaszjegyzék hangsúlyozottan megállapítja, hogy a perzsa kormány csak abban az esetben tárgyalhatja az orosz és angol részről előterjesztett kívánságokat, ha a Perzsiába benyomult orosz erők kivonata az országból és az angolok is kiüritik az általuk megszállva tartott délperszai területeket. A perzsa válaszjegyzék tiltakozik az ellen, hogy a Perzsiába benyomult orosz csapatok utjuk mentén a lakosságtól sokféle anyagot rekviráltak és dacára annak, hogy a rekvirált anyagok értéke igen nagy összegre rug, azokat sehol sem fizetik meg. A perzsa kormány ragaszkodik ahhoz, hogy ezek az anyagok még a csapatok visszavonulása előtt készpénzben megfizetessenek.

Majláth erdélyi püspök levele Tompa Kálmánhoz.

Nagyváradon köztiszteltben és szeretetben álló Tompa Kálmán szinigazgatóhoz érkezett az alábbi megleghangú levél. Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök írta hozzá, abból az alkalomból, hogy Tompa Kálmán a Magyar Vörös-Kereszt egyik kórházvona-tának a parancsnoka lett. Tompa Kálmánt és családját meleg kötelékek fűzik Majláth püspökhöz még abból az időből, mikor Tompa Kálmán szinigazgató volt és ez magyarázza meg azt a meleg szeretettel, amely a püspök levelének minden szavából felénk árad.

A levél a következőképen szól:

Tekintetes

Tompa Kálmán

vörös-keresztes segélyvonatparancsnok
urnak

Staniszlau.

Örülök, hogy szeretett hazánk intenzívebb szolgálataira új módot és alkalmakat talált Igazgató Úr! Megvagyok győződve, hogy új irányu munkálkodásában is a szent vallásunk szilárd alapján felépült keresztény erkölcsi tisztelése és szeretete fogja vezérelni. Ebben az erős reményben kérem kegyedre, munkásságár és kedves családjára a jó Isten bőséges áldását.

Budapest, 1915 X/30.

Szívvel üdvözlő
Majláth,
erdélyi püspök.

Farkas Edith előadása Nagyváradon.

A nagyváradai Kath. Nővédő- egyesület megnyitása.

Még élénken emlékezünk azokra a szellemileg és erkölcsileg tartalmas napokra, amelyek a nagyváradai Kath. Nővédő Egyesület szerzett a Katolikus társadalomnak, különösen a hölgyvilágnak, amikor két misszió nővér, Római Petra és Római Paula nővérek előadásokat tartottak. Lelkességük átragadt a közönségre és még mindig ég a szívükben. Ennek a hatása alatt fogadjuk ezen két jeles nővért a főnöknőjét, Farkas Edith alapítványi hölgyet, akinek vonzó egyénisége, és tartalmas előadásai, irodalmi működése nem egy lélekben ébresztettek hivatást a társadalmi működésre, vagy, ami több, mert egész életre szól, a Szociális Missziótársulatba való belépésre s ezek a páratlan tulajdonságok képesítették arra, hogy egy érdekes, még a világon önmagában álló intézményt a Szociális Missziótársulatot megalapítsa.

Farkas Edith már évekkel ezelőtt, amikor még Nagyváradon nővédő egyesület nem is volt, az akadémia dísztermében meghódította a közönséget előadásával, amelyet a nővédelemről tartott. A nagyváradai Nővédő Egyesület zászlóváltása alkalmával „A keresztény feminizmusról” tartott előadásával pedig mint zászlóanya egy programot adott, amely nemcsak műveltségéről, és világlátottságáról tanuskodott, hanem — ami a legértékesebb — mély lelki életnek is ékes szülő kifejezője volt.

Most pedig az egyesületnek egy nagy történelmi pillanatát a nővédelmi hivatal megnyitását teszi ünnepélyessé és tartalmassá, amikor e hó 28-án d. e. 11 órakor újra meg fog jelenni a Katolikus Kör nagyszabású fehér termében, hogy megtartsa előadását s nemes lelkének mély gondolataival irányt mutasson. Farkas Edithnek erkölcsi és neveléstani előadásai, amelyeket a Szociális Missziótársulat által szervezett szociális iskolában Budapesten tart, a hallgatóság lelkében alanyilag átértett és tárgyi igazságuknál fogva mély hatást gyakorolnak. A szociális iskola gondolata, műveit lelkek által bevinni a társadalom minden rétegébe a keresztény életelvek által megtisztított és megszentelt szociális érzést és tevékenységet oly nagyszabású és korszerű, hogy ez Farkas Edithnek mindig dicsőségére fog válni és nevének történelmi értéket ad s ami ennek az iskolának nagyértékű jelentőségét ad, az a körülmény, hogy ezt s minden águ szociális működésnek egy lelki életből táplálkozó talajt teremtett a Szociális Missziótársulat alapításával, amelynek tagjai fogadalmukkal és lelki életükkel erőt, állhatatosságot, kialakult hagyományt, szervezetséget visz a társadalmi működésbe.

Azért talzás nélkül lehet állítani, hogy egy ily intézménnyel való erkölcsi kapcsolat a nagyváradai Katholikus Nővédő Egyesület életébe világosságot, lendületet és életet visz s minden katolikus nővédelmi intézmény a leghatásosabban úgy biztosíthatja jövőjét, ha a Szociális Missziótársulat erkölcsi forrásából táplálkozik, amelynek katholicitása és elvi élete kritikán felül áll.

A nagyérdemű előadására a rendezőség több száz meghívót bocsátott ki, amelyet mi is közlünk azzal a megjegyzéssel, ha valaki tévedéstől nem kapott volna és igényt tartana rá, Szilágyi Dózsa premontrai tanár készséggel küld.

Farkas Edith szombaton délután érkezik a személyvonattal, Római Paula misszió-nővér kíséretében Budapestről és Buzássy Albertnének lesznek a vendégei; fogadására az egyesület és a nővédelmi hivatal vezetői megjelennek a pályaudvaron.

Itt közöljük egyúttal azt is, hogy a rendezőség kedden szétküldötte az ajánlott leveleket azoknak, akik a nővédelmi hivatalban működni fognak. Az előadásra a rendezőség következő meghívót bocsátotta ki:

Meghívó. A nagyváradai Katolikus Nővédő Egyesület speciális szakosztálya nov. 29-én Teleky utca 13. sz. alatt nővédelmi hivatalt nyit, amely apostoli hivatásának tartja, hogy a gyermek- és anyavédelemben, szegényügyben, ingyenes közvetítésben, patronázsban, beteglátogatásban stb. a háborútól különösen sújtott női nem támogatására legyen. Különösen felhívjuk ezen nemes intézmény erkölcsi és anyagi támogatására, annál is inkább, mert az országban a mi egyesületünk a második, amely vidéki városban katolikus nővédelmi hivatalt nyit. Egyúttal értesítjük, hogy ezen nagyfontosságú esemény minél jelentősebb kiemelésére nov. 28-án délelőtt 11 órakor a Katolikus Kör Szent László-terében szociális előadást rendezünk, amelynek megtartására sikerült megnyerni Farkas Edithet, alapítványi hölgyet, a Szociális Missziótársulat alapító főnöknőjét, aki társadalmi és irodalmi működésével a nővédelem történetében nevet vívott ki magának. A megnyitó beszédet öv. Óváry Sándorné elnök, a záróbeszédet Szilágyi Dózsa prem. tanár fogja tartani. Ezen előadásra T. C.-edet, családját és ismerőseit tisztelettel meghívjuk. Belépő díj nincs.

Adakozzunk hőseink karácsonyi ajándékára.

Honvédeink 10000 koronéja a hősök árváinak.

Az elmúlt év szent Karácsony ünnepére Nagyvárad város közönsége dicsérendő bőkezűséggel hozta meg a maga áldozatát, hogy a szeretet ünnepét a haretéren küzdő fiaink részére is bensőségesse tegye s a harcok hevében is érezzék azt a meleg szeretetet, amelylyel irántuk viseltetünk.

Rimler Károly polgármester ez évben is bizalommal fordul Nagyvárad közönségéhez, hogy dicsőséggel harsoló fiaink részére ez évben is szeretet-adományokat juttasson.

A gyűjtésről a polgármester értesítette a honvéd pótzászlóaljparancsnokságot, amelyre a parancsnokság most megküldte a nagyváradai 4. honvédgyalozezred parancsnokának a pótzászlóaljhoz intézett átiratát.

Obrinesák ezredes a következő megleghangu levélhez mellékelve közli az ezredparancsnok átiratát:

Nagyságos Rimler Károly urnak

Nagyvárad város polgármestere

Nagyvárad.

Hozzám intézett szives felhívására van szerencsém az ezredparancsnokságnak a pótzászlóalj parancsnoksághoz intézet átirat-

tát másolatban megküldeni, szives felhasználás végett.

Amidőn egy a magam, mint a 4. honvéd gyalozezred nevében meleg és benső érdeklődésért őszinte köszönetem mellett azon óhajomnak adok kifejezést, vajha ezredünk dicső fegyvertényei mindég és mindenkorra Nagyvárad polgárságában a szeretetnek, a megértésnek soha meg nem szűnő kapcsolatát teremtené meg.

Hazafias üdvözléssel:

Obrinesák,

ezredes.

Kratochwil ezredes a szeretet-adományokra nézve a következő átiratot intézte a pótzászlóalj parancsnoksághoz:

A pótzászlóalj parancsnokságának

Nagyvárad.

Táborhely, 1915. évi november 16.

A közölt átiratra vonatkozólag értesitem a pótzászlóalj parancsnokságot, hogy az ezred Nagyvárad város polgárságának nemes elhatározását nagy örömmel és szívesen fogadja.

A küldendő szeretet-adományokra nézve, mérlegelve az ország belsejében uralkodó nagy drágaságot, a lakosságnak bizonyos tekintetben nehéz helyzetét, a felajánlott szeretet-adományokat csak abban az esetben fogja köszönettel venni, hogyha ez a lakosság különös megterhelése nélkül történhetik.

Ezt szemelől tartva, különböző olcsón beszerezhető élvezeti cikkeket, mint cigaretták, cigarettapapír, pipák alma, dió, csokoládé lehetnének a szeretet-adomány tárgyai.

Máskülönben pedig az ezred részére a legszebb karácsonyi ajándék volna, hogyha Nagyvárad város polgársága időnkint hozzájárulna azon most már több mint 10,000 koronát kitevő és itt a haretéren összegyűjtött alapunkhoz, amelyből majdan a 4. honvéd gyalozezred elesett hőseinek hátramaradottait támogatni, árváit nevelni fogjuk.

Kérem a pótzászlóalj parancsnokságot, hogy ezt a polgármester úrral közölni sziveskedjék.

Kratochwil,

ezredes.

Hisszük, hogy Nagyvárad város közönsége megteszi a kötelességét az elesett hősök árváival szemben is, de egyben nem vonja meg bőkezűségét, hogy a szeretet ünnepén megörvendeztesse vitéz katonáinkat s őket is részesítse a szent Karácsony örömeiben.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Hogyha megállnak a vonatok.** Az utasoknál főleg katonaságnál töltetlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált te és tejpor, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletem a napokban megnyílik, kapható u. m. Sóshering, osszé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea-vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sóborsesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth-utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefoa sz. 625.

Ne titkoljuk el a gabona-készletet.

December 25-től rekvirálják a gabonát.

A városi lakosságnak gabonával való ellátása, saját tapasztalataink szerint is nehézségekbe ütközik. Oka ennek egyrészt az a nagy elcsésés, amellyel és egyes vásárlási engedélyt nyert tényezők egész évi gabona-szükségletüket egyszerre akarták fedezni s így keresletükkel elárasztották a piacokat, másrészt az egyes készlet tulajdonosok által tanúsított tartózkodás, amely által a kínálat tetemesen csökkent s így a lázassá vált forgalomban különböző zavaroknak vált okozójává.

Ezen körülmény indította a m. kir. kormányt, hogy a gabona-készletek bejelentése és közszükségleti célokra való igénybevétele ügyében a rendőrkapitányi hivatal által már közzétett 3925/1915. M. E. száma rendeletét kiadja.

Ezen rendelet szerint november 1-től december 25-ig búzát, rozst, kétszerest, árpát és zabot, csakis a Haditermény részvénytársaságnak szabad vásárolni. Aki ezen időig készletét a Haditerménynek eladja vagy felajánlja megkapja gabonájáért a hatóságilag megállapított legmagasabb árat. November 25-étől 28-ig a készletek bejelentendők, de a Haditermény részére még mindig lehet a termést, illetve annak feleslegét eladni és felajánlani. December 25-étől kezdve minden a háztartási és gazdasági szükségleten felüli gabona közszükségleti célokra rekviráltnak tekintik és a termelő köteles azt a maximális árnál métermázsánként 4 (négy) koronával alacsonyabb áron a Haditermény részére át szolgáltatni.

A gabona-készlettel rendelkezőkkel felvilágosításképpen tehát közlöm, hogy nemcsak hazafias élt szolgál, de a saját érdekében is eszelezzük, ha gabonafőlölségét a Haditermény részvénytársaságnak mielőbb és önként eladja. Nemcsak a hazánk javáért és éretünk küzdő hadseregnek és kedvezőtlenebb termelési viszonyok között élő honfitársaink ellátása lesz lehetővé téve az önként való eladás és felajánlás által, de magamagát is megmenti a termelő és feleskészlettel rendelkező közönség a métermázsánként 4 koronát kitevő veszteségtől s megmenti egy uttal magamagát és az ő érdekében működő hatóságokat attól a fáradságtól, esetleg zaklatástól, amely a rekvizióval együtt jár.

Annnyal is inkább figyelmebe ajánlom mindezeket Nagyvárad város közönségének, mert a gabonárák olyan kedvezően vannak megállapítva, hogy azok minden jogos termelői igényt messzemenőleg kielégítenek, további emelésükre semmiféle kilátás nincs, a maximális áron felül való vásárlás megakadályozására a legszigorubb intézkedések tették meg s annak a készlete, aki mind ezek ellenére gabonáját elrejteti, eltitkolni vagy visszatartani igyekszik, végeredményben — kihágási büntetésen felül — el is fog koboztatni.

Végül közlöm a város közönségével, hogy azok gabona-szükségletéről, akiknek szükségletük fedezésére készletük nincs, vagy saját termésük azt nem fedezi, hatóságilag gondoskodunk és ha a feleskészlettel rendelkezők a forgalmat visszatartó törekvésekkel nem zavarják, kilátás van a gabona forgalom megfelelő lebonyolítására.

A feleskészletek folyó hó 25-étől 28-ig történendő bejelentésének felvétele, illetve a bejelentési lapok kitöltése a közlelményügyi ügyosztály hivatalos helyiségében (Városháza földszint 11. szám alatt) fog megtörténni.

Hazafias kötelesség felesgabonakészleteinkkel hazánk hadseregünk és polgártársaink ödvét és javát előmozdítani.

Nagyvárad, 1915 november 20.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

Hadi-naplómból.

Temetés.

915. VII-22.

A esata javában áll. Ágyudörgés rázza meg az öreg föld kérgét, a rettenetes zajban éles magas tenorként csap bele a fegyverek ropogása. Majd innen, majd onnan hangzik a gépfegyver idegtépő ta... ta... te... te...-je. Néha-néha a nagy messziségből küldött nehéz ágyu lövegeinek suhogása hallik, szinte jelezve, ahova én megyek ott a halál aratása van.

Itt-ott a terepen alig látható élénkség, mozgás észlelhető. Mintha apró hangyák kasznának felfelé a dombon egy szabályszerű vonalban. Itt is — meg ott is egy egy fehér felhőske jelenik meg a vonal felett, a vonal meg megszakad, egy kis hangya ott marad, de a vonal újra egyesül, nyomul tovább előre.

Innen is, onnan is hozzák a sebesülteket, a levegő nyögésekkel, jajgatásokkal telik meg. Szegény áldozatok.

Most egy halottat hoznak. Nyugodt arca nem árul el semmit. Egy jó pajtásom éppen, egy szeretnék vele beszélni, de a hideg ajkak már nem beszélnek többé. A szemei zárva maradnak. Pajtás, te hamar bevégzed ezt a kinos, gyönyörű életet.

Lassan a sir is elkészül, várja a lakóját. Némán megilletődéssel állják körül a holttestet, bucsuznak tőle, elbucsuunk a viszontlátásig.....

„Hodie mihi, eras tibi“. Megjön a pap is. Elvégzi a cerimóniát lassan lassan bereresztjük a földbe. A kísértő zene „a circum dederant me“... a legszebb lehet, amit egy katonának adhatnak: ágyudörgés, fegyverropogás, a bajtársak könnyei. Sir doborul felette s csak a kereszt jelzi, hogy itt nyugszik, aki a hazája határait oly messze idegenbe védte. Nyugodj békével.

Csak a szegény szülők bánata! Várják, várják a rózsaszínű lapokat s nem jönnek már, nincs ki írja meg azokat. Nem olvassák többé, hogy édes jó Szülén! Csak egy fájó emlék, egy égő seb, egy álom marad meg az idegenben eltemetett fiúból.

Sokáig állok a sir előtt. Imádkozni nem tudok, lelkem elkalandozik messze. Ott vagyok a szülék mellett, kiknek minden reménysége, boldogsága itt a sirba szállt. Látom kétségbeesett fájdalmukat... fiunk nincs többé! Fájni kezd a lélek bennem, könnyeimet letörölve hallgatagon megyek vissza s lelkemben a gondolat:

„Hodie tibi, eras mihi“...

A kórház felé.

915. IX-14.

Végtelen hosszúnak látszó „stafli“ kocsik sora szomorú rakományt szállít. Sebesültek, betegek nyögése hallik az echók alól. Szinte a lovak is érzik, hogy ők milyen drága terhet visznek, kerülnek a zökkenőket, mert, akiket vissznek, azoknak fáj hatna ez nagyon.

Óra számára, elhagyott néma vidéken visz utunk, az egyhangúságot a nemrég lefolyt harcok nyomai szakítják meg. Majd sirdombok között vezet az út. Itt egy piros esakó a keresztben, ott egy gyeptáglával kirakott áron a német vaskeresztes esakó. Nefelejts van reá ültetve, moesaras hely van, ott terem a nefelejts. Épp oly drága virág ez itt is, mint otthon. Némán, imád-

kozó lélekkel megyünk el a sírok mellett. Talán mindannyiunk lelkében az a gondolat támad, vajjon az én síromat, melyik uton ássák meg?! Megyünk... megyünk!

A MÁV. . .

915. IX/23.

Hónapok óta ma fogunk először látni vasutat, amelynek töltése nincs felrobbantva, ami fut a vízi utasait magával. A sebesült s beteg szállítmány kétszeres idegeséggel várja. Végre. Az út kanyarulatánál feltűnik a méltóságos mozdulatokkal besiető mozdony, majd az egész vonat. Elfogódva nézük a modern technika mozgó alkalmazhatóságát.

Egyszerre csak azt érzem könnyeket morzsolok szét öklömmel. Mi az, talán a szemembe hullt valami, nem, csak azt látom a kocsikon MÁV., 6 lónak, vagy 36 embernek. Ez az első magyar betű, ez az első magyar hang messzi Oroszország egy kis állomásán (Lobatschow) megfogta lelkemet, pedig csak egy paránya jelent meg előttem az édes hazának. Az öröm könnyek feltörték.

Talán kérdezhetnék mi van azon sírni való, nem tudom én, de sirtam, ujjongtam azon, hogy MÁV.

Hadiönkéntes.

A kétnevű talmudista.

A sorozás mint vallató eszköz.

— Saját tudósítónktól. —

Valami két héttel ezelőtt a csekei korosmárosnál megjelent egy 17-18 éves fiatalember, aki magát máramarosi talmudistának mondta és mint ilyen segítséget kért. A boltosok szívesen fogadták és leültették az asztalhoz (éppen ebédelték.) A fiatalember leült a székre, amely fogasul is szolgált, amennyiben a szék támlájára egy öltözet ruha volt felaggatva. A ruhazsebében pedig egy aranylánc és egy nem arany óra húzódot meg szerényen. A talmudista jól beebédelt, az ebéd végén pedig anélkül, hogy a szokásos imát elmondta volna, gyorsan ajánlotta magát és eltávozott. Csak a távozás után vették észre, hogy a ruhazsebből az óra és a lánc eltűnt. Bántotta őket a dolog, de a esendőrségen még sem tettek feljelentést, mert úgy gondolták, hogy már csak bottal üthetik a tolvaj nyomát.

Hűfőn a csekei boltos neje és leánya Nagyváradon jártak, s este éppen a színháznál jegyet akartak váltani, mikor a pénztárnál tolongó tömegben véletlenül megpillantották az illető talmudistát, aki náluk olyan kellemetlen emlékeket hagyott hátra az óráért kárpótlásul. A fiatal embert azonnal előállították a rendőrségre, ahol kinallgatták, de persze mindent letagadott.

Találtak nála egy sorozásra hívó lapot, amely Adler névre volt kiállítva. Kijelentette, hogy ő a behívó tulajdonosa, különben Máramarosba való Borsára, Cécének azonban még a hírét sem hallotta, semhogy látta volna.

Este lévén, a rendőrség Adlert őrizetbe vette, s tegnap délután azután Ehrlich József fogalmazó újból kihallgatta. S a faggatásnak talán ekkor sem lett volna eredménye, ha Ehrlich fogalmazónak hirtelen egy jó ötlete nem támad. Szigorúan kijelentette,

hogy jól van, mivel ugyanis sorozásra van hiva, hát asonnal elfogják vinni és okvetlenül besoroztatják. A ravasz talmudistának sem kellett több, a sorozással való ijesztetés használt. Megtörve jelentette ki, hogy őt nem hívják Adlernek, hanem E. F.-nek, s nem Máramaros megyében született, hanem Gyergyószentmiklóson, sorozásra pedig épenséggel nem kell mennie, mivel még a 17 évet sem töltötte be. A lopást persze, hogy ő követte el, sőt még egy Kakueson történt lopást is beismert, ahol a vendéglőtől szintén egy órát emelt el.

A szép reményekre jogosító ifjut még a tegnapi nap folyamán átadták a cécei csendőrség kiküldötteinek, mivel alapos a gyanu, hogy a Körösvölgyének más községeiben is alimádkozott egyet-mást. A cécei csendőrség folytatja az ügyben a nyomozást.

Egy internált mérnök hazatérése Szerbiából.

Bujdosás a háborús Szerbiában.

Másfél évi Szerbiai tartózkodás után most érkezett haza Steimle Vilmos mérnök. A háborút megelőzőleg hat évet töltött Szerbiában s talán ennek köszönheti, hogy ma nincs ő is ama szerencsétlen magyarok között, akiket a szerbek internáltak s azután kegyetlen módon leöldöstek, vagy halálra kínoztak. Steimle mérnök a következő érdekes dolgokat beszélte el Szerbiai internálásáról:

— Egy francia vállalat szolgálatában állottam — beszélte a hazatért mérnök — s a pozserovác—negotini vasutvonal kiépítésén dolgoztunk. A múlt év július 28-án Rapra-ván dolgoztunk, mikor meghallottuk, hogy a háború kiütött. Nem mondhatnám, hogy tulajdógos lelkes lett volna a hangulat, hiszen ennek a vidéknek a lakói Pozserováccal együtt nem szeretik Péter királyt, Obrenovic pártiak s mindazon el szerették volna kerülni a háborút. Reánk, magyarokra épenséggel nem haragudtak, sőt a gyermekeiket is Magyarországon iskoláztatják.

A háború kitörése után 3 napig szabadon jártunk, a harmadik napon azonban mindnyájunkat elfogtak s börtönbe hurcoltak. A vállalatnak mintegy 15 magyar és német mérnöke volt, akik velem együtt kerültek fogságba. A jó bánásmód azzal kezdődött, hogy minden pénzünket elszedték.

A börtönben, ahol közönséges bűnösök módjára bántak velünk, 16 napot töltöttünk. Ekkor felszólítottak bennünket, hogy adjunk be kérvényt, melyben kérjük a szerb állampolgárságot. Voltak néhányan, akik engedtek a felszólításnak, aláírtak egy irást. Axi erősebb volt, azt elismerték szerb állampolgárnak, de mindjárt besorozták őket katonának. Voltak, akik erre megtagadták az állampolgári eskü letételét, mire visszaküldték őket a börtönbe.

Tizenhat nappal később engem kibocsátottak a börtönből s a város területén szabadon mozoghattam. Egy házban laktam Szalay Sándor mérnökkel és Sebők Győző topolyai telekkönyvezetővel, akik szerb hadifogságba estek. Egy darabig dolog nélkül, tétlenül járkáltam, azután elvittek vasutat építeni. Mintegy 8000 hadifogollyal dolgoztunk, kiknek bizony nagyon rossz dolguk volt. Fogságbajutásukkor a szerbek elvették cipőiket és köpenyüket s a sziklás területen mezitláb kellett dolgozniuk. A ruhájuk egy-két nap alatt ronggyá lett s mezitlenül dolgoztak tovább.

Míg a mi offenzívánk szünetelt, Szerbiában volt elég élelmiszer s olcsó is volt minden. Hatvan deka kenyert 20 fillérért, egy kiló sertéshúst 1 korona 80 fillérért, egy kiló marhahúst 1 korona 40 fillérért s egy esikért egy koronáért vásárolhattunk. Husz fillérért öt tojást is kaptam.

A szerbek egyáltalán nem gondoltak rá, hogy kezdjenek offenzívát, de azt sem hitték, hogy a mi offenzívánk eredményes legyen. Minden nap várták a 200 000 főnyi orosz csapatot, amely bizony elmaradt. Élelmiszer volt elég, csak orvosban és orvosszerekben volt igen nagy hiány. Rettenetes tifuszjárvány pusztított s a mi foglyaink közül mintegy 25 000 ember lett áldozata ennek a betegségnek. (Windischgraetz herceg, mint a napokban közöltük, 30 000 re becsülte szerb fogságban elhalt katonáink számát. Szerk.) Igaz, hogy nem is igen ápolták őket. Naponta százával pusztultak el s megtörtént, hogy két katonát kivittek a halottas kamrába s reggel mikor mentek értük, hogy eltemessék őket, mind a kettő ott beszélgetett a kályha körül.

Egy ízben láttam, hogy két magyar hadifoglyot szállítottak. Megszöktek a fogságból, de elfogták őket. Láttam, mikor mindkettő haszonút botot kapott s mikor tovább vitték őket, még minden kilométernél rájuk vertek tíz tizenötször.

En hosszú ideig tartózkodtam már es előtt is Szerbiában, azon a környéken, ahol dolgoztam, mindenki ismert s így nem történt velem semmi kellemetlen dolog. Annak ellenére, hogy mindent titkoltak előttünk, mi mégis minden baretéri eseményről pontosan tájékozva voltunk. Így valahogyan csak eltelt az idő, s kezdődött a mostani offenzívánk, melytől a szerbek először nem ijedtek meg. Azt hitték, hogy Bagrdánnal megállíthatják az előnyomuló németeket. De másképp lett a dolog. A szerbeknek menekülni kellett s mint a katonák mesélték a németek oly gyorsan nyomulnak előre, hogy a szerbek még föl sem állhattak ágyúikat, már is hullottak rakásra. A visszavonuló szerbek minden férfit magukkal vittek s az asszonyoknak, gyermekeknek is menőik kellett. Élelmiszerek, ruha nélkül, csak úgy, ahogy voltak, minden kézség lakóinak el kellett hagyni a házakat s a hegyek közé menekültek, ahol az asszonyok és gyermekek százzámra pusztultak el. A szerb katonák visszavonulásukban feltörték az üzletket s magukkal vittek minden elvihetőt. Az élelmiszer elfogyott, vagy az elhagyott raktárakban pusztultak el, vagy fölették.

Mikor a bolgár hadüzenet megtörtént, én Zajecárban voltam. Három nappal Zajecár elfoglalása előtt elmentem Paracsinba, ahol elfogtak és ismét börtönbe zártak. Október 26-tól november 2-ig voltam börtönben s ez idő alatt összesen egy kenyeret kaptam. Végre kiengedtek Paracsinban ekkor már a legteljesebb lehangoltság uralkodott, tudták, hogy nem segít rajtuk semmi. Sok mindent hallottunk. Így hallottuk, hogy Csapriában a szerb katonák véletlenül a várost lötték a német állások helyett s 400 szerb polgár lett ennek áldozata. Szerb katonáktól hallottuk, hogy Macedóniában minden bolgár embert agyonvernek, ha a kezükre akad. Így aztán megértettem, hogy a szerbek miért félnek jobban a bolgároktól, mint tőlünk, vagy a németektől. Tudják, hogy a bolgároknak van mit keresni rajtuk annyi legyilkolt macedóniai bolgárért.

A szerb sereg visszavonulása borzalmas volt. Minden internáltat és hadifoglyot magukkal hurcoltak s ha én nem bujtam volna el idejekorán, már régen a föld alatt lennék. Mindent felrobbantottak. Krivivirnél egy alagutba betolattak igen sok mozdonyt, waagont, sok élelmiszert s az alagutat felrobbantották.

November 5-én reggel 4 órakor vonultak be a németek Paracsinba, ahol ekkor már nem volt szerb katonák, csak a hegyen folyt még az ütközet. A várost 42—50 éves nép-

fölkelők őrizetére bízták, akik mindjárt eldobták fegyvereiket, mihelyt bevonultak a németek.

Azután a többi már könnyen ment. Előbujtam rejtekhelyemről s Paracsinból Belgrádig gyalogolva, ami jó 120 kilométeres út, néhány nap mulva indultam haza családemhoz, amely már elveszettnek hitt.

..HIREK..

* **Kitüntetett hősök.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király Neumann Ödön, Wagner Péter, Hesz Jenő és Hovszky Horváth József 101. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyokat a katonai érdemkereszt III. osztályával, Jenikowszky Henrik 4. honvédszázados gyalogezredbeli századost pedig legfelsőbb dicséret elismerésével tüntette ki.

* **A Szent László menedékház-egylet közgyűlése.** A Szent László finvelő és koldusápoló egylet ma délután 5 órakor tartja évi közgyűlését az egyesület helyiségében. A közgyűlést megelőzőleg választmányi ülés lesz. A közgyűlésre külön meghívót nem bocsát ki az elnökség.

* **Gyázmise Molnár Lajos lelkiüdvéért.** Tegnap délelőtt 9 órakor az olaszii plebánia templomban gyázmise volt a Tiszántúli hősi halált halt munkatársa, Molnár Lajos zászlós lelkiüdvéért. A főoltárnál dr. Vucskics Gyula kanonok, a Tiszántúli volt szerkesztője mondott énekes nagy misét segédlettel, a melléköltáraknál szintén miséket mondtak. — A templom közepén díszes katófalk állott, rajta az elhunyt hősi jelvényeivel, a eskőval és a karddal. Mise közben Halmos András tanító orgonált és adott elő megható gyászénekeket. Mise végével Vucskics kanonok a segédlettel a katófalkhoz járult és ott adta meg az abszolutiót. A megható gyászistentiszteleten a családtagokon kívül megjelent a Tiszántúli szerkesztősége is, a templomot pedig nagyszámu közönség töltötte meg, ezzel is kifejezést adva Molnár Lajos iránti kegyeletének és annak a benső kapcsolatnak, mely a Tiszántúli szerkesztőségét közönségével egybefűzi. Sokan imádkoztak a kis elesett hősi lelkiért, a kit szeretett mindenki, akinek nem volt ellensége senki és akinek mégis ellenség oltotta ki életét.

* **A Kath. Kör vetítő-estéje.** A Katholikus Kör tegnap esti vetítő előadása is fényes sikerrel zajlott le. Ezúttal dr. Karácsonyi János kanonok látta el magyarázattal az igen érdekes és szép képeket, amelyek a galíciai és orosz-lengyelországi hárfeteret állították a közönség elé. Dr. Karácsonyi János igen élkészítő és rendkívül tanulságos előadással kísérte a képeket és különösen kiterjeszkedett az egyes városok történetére. Az előadást, amely páratlan történelmi tudástól sugárzott, a közönség zajosán megélejezte. A következő vetítő előadás kedden este 5 órakor lesz.

* **Adomány.** Seenger Béla és Jolánka 10 koronát küldtek szerkesztőségünkbe a Szent József-intézetben levő seb-sült katonák karácsonyfájára. Rendelítési helyére juttatjuk.

*** Kubelik Jan hangversenye.**

Kubelik Jan, mint jelezte, a Vörös-Kereszt Egylet javára rendezett országos turnéjának első állomását Nagyváradon tartja. A hangverseny, melyen a művész programjának javát fogja adni, december 1-én lesz a Vigadó nagytermében s a művészen kívül fel lép még N. Baán Achillesné, a fővárosi koncertpódiumok ünneplései és mindkettőjüket a Nagyváradon annyira kedvelt Dienzl Oszkár fogja zongorán kísérni. Kubelik hazafias érzéstől áthatva díjtalanul becsátotta művészetét a jótékony szolgálatba s közönségünk már ezért is ünnepleni fogja őt. A hangverseny előreláthatólag zsúfolt ház mellett fog lefolyni, mert a jegyek iránt máris nagy kereslet mutatkozik. Éppen ezért helyesen teszi mindenki, ha jegyét a Hegedűs-hirlapirodában máris megvásárolja, mert a hangverseny napjára alig lesz már kapható a teremben. A hangverseny jövedelme városunkban a Vörös Kereszt Egylet és a nagyváradai hadiárva eljait fogja szolgálni.

*** A debreceni Kath. Népszövetségi Otthon a hadikölcsonért.** Megemlékeztünk nemrég arról a szép sikerről, a melyet a nagyváradai Népszövetségi Hitelszövetkezet a hadikölcsonjegyzések terén elért: a tagok apró tételekben 45,000 koronát jegyeztek. Most a debreceni Népszövetségi Otthon által elért szép eredményről veszünk híradást.

Az Otthon agilis vezetősége élénk tudatában van ama hazafias kötelességnek, amelyeket a nehéz, háborus idők minden itthonmaradottra rónak. Krisztus parancsától vezérelve óhajtott eleget tenni a felebaráti szeretet gyönyörű törvényének, amikor Debrecenfalvára 500 koronát gyűjtött, amikor az orosz betörés alkalmával megrongált zborói ker. fogy. szövetkezetnek 250 koronát juttatott, amikor a hadiárvahez létesítésére irányuló mozgalmat megindította és hangversenyek útján már 300 koronát összegyűjtött. Ez s a haza iránti kötelesség érzete vezette akkor is, amikor hadikölcson gyűjtésére vállalkozott. Az otthon után gyűjtött hadikölcsonjegyzés összege 49,200 korona. Ebből nagyobb összeget jegyeztek: Gróh Ferenc prépost kanonok 25,000 Kresznerics Ferenc 4000 korona, Vasuti vonatparancsnokság 3000, Mellau Márton 2000, Csernus Mihály 1400, Ambrus Tibor 1000, Bakats Iván 800 koronát stb. Az Otthon háborus működése abban is nyilvánult, hogy tagjai számára olcsó élelmiszert szerzett be.

*** Léghuzam a színházban.** Panasszal fordultak hozzánk, hogy a színházban a nézőtérén léghuzam van. Magunk is éreztük. Ajánljuk a panaszt az illetékes körök figyelmébe, mert kár lenne a mostani emelkedő színházlátogató kedvet egy semmiséggel, egy kis „cuggal“ elrontani egyseknél.

*** A Jobbkéz kirakata.** A Vörös-Kereszt Jobbkéz kirakatát állandóan sokan nézik az Orsolyák bérházában. Ki van téve egy pár szeretet csomag minta, melyben tézsa, gyümölcs, emléktárgy van. Zsebkezdőket mindenkinek szíveségből lebélyegez a Jobbkéz irodája. S kéri a nemes adakozókat, hogy a 23-án beküldendő szeretet csomagok számát kegyeskedjék mindenki mielőbb bejelenteni. A 27-iki háborus délután izléses plakátját, mely ismét Kőszeghy Andi remeke, sokan nézik, épp úgy a hat értékes kisorsolódó poharat. A vetítő est levelezőlapjai is nagy tetszésnek örvendenek. Ezeknek ára 60 fillér.

*** Dr Kristály Elemér kitüntése** Budapestről jelentik, hogy a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül dr Kristály Elemérnek a negyedik honvédegyalozesred tartalékos hadapródjának a II. osztályu vitézségi érmet adományozta.

*** A katonák karácsonya a helybeli kórházakban.** Ezen nemes, hazafias célra következő adományokat kaptuk: Radu Demeter g. k. püspök 50 karácsonyfa, Hlatky Endréné 20 kor., Márkus Lászlóné 20 kor., Bozókyné Jelentsik Margit 15 kor., Reismann Móróné 10 kor., Beöthy Lászlóné 1 láda alma, Kazinczy Mariska 24 zsebkezdő, 20 csomag szeretetadomány. Mindezen adományokat hálásan köszönjük, úgy a Vörös-Kereszt Jobbkéz céljaira küldött azon 30 koronát, melyet Beöthy Lászlóné küldött. Pallay Lajosné.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Hár különlegességek.

*** Három liter Családi rumot** készíthet bárki pár perez alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

*** Házvezetőnőnek** ajánlkozik plébániára, egy uri árvalány, aki a külső és belső gazdaságban jártassággal bír. A főzést teljesen érti. Címe: a kiadóhivatalban megtehető.

*** Értesítés.** A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátásu hadikölcson kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetőek.

*** Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 80 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—08.

*** Intelligens keresztény családnál** keresek egy **butorozott szobát** december elsejére, esetleg teljes ellátással. Cím a kiadóhivatalban.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

*** Lehet még hadikölcsont jegyezni a nagyváradai ipartestületi Hitelszövetkezetnél.** Indokolt felterjesztés alapján a m. kir. pénzügyminiszter ur az O. K. H. kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek III. hadikölcson kísérelő jegyzékének beküldési határidejét f. évi november hó 30-ig engedélyezte. Értesítjük tehát, mindazokat, kik a III. hadikölcson jegyzésére vonatkozó szándékukat nálunk már bejelentették, avagy még ezental jegyezni óhajtanak, hogy a készpénz jegyzések intézetünknel f. hó 30-ig elfogadtatnak. Nagyváradai ipartestületi Hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja (Mezey Mihály utca 4. szám.)

*** Intelligens róm. kath. vallásu** komoly asszony **házvezetőnői** állás kereselme megtehető a kiadóhivatalban.

*** A Nagyváradai Hitelbank** nál jegyzett II. hadikölcson kötvények az eredeti elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetőek.

*** Családi rum vaniliával** vagy ananász iszél literje K. 320. Mindenféle likőr-essenciák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Traviata. (Babics Vilma fellelével.)

Csütörtökön délután (első ifjusági előadás:) Cigánybáró.

Csütörtökön este: Éva. (Babics Vilma fellelével.)

Pénteken: Évike. (Bemutató.)

Szombaton: Évike.

Vasárnap délután: Szibil.

Este; Mozitündér.

Babics Vilma. A komoly zenének ünnepeit jelentette Babics Vilma nagyváradai vendégszereplése. Nem ismeretlen már a művésznő a nagyváradai közönség előtt s éppen azért érthető az öröm, melyet három vendégszereplésének híre a közönség körében keltett.

Tegnap Hoffmann meséiben lépett fel először. Lány, kellemes és nagykiterjedésű szopránja, tökéletes iskolázottsága, kiváló koloratúrája és művészi játéka most is, mint régebbi vendégszereplése alkalmával, viharos tapsokra ragadta a közönséget. Hoffmann szerepét Békefi énekelte; szép, esengő tenorja ezt a szerepét egyik legjobb alakításává teszi. A hármass baritonszerp Bihary Sándornál volt a legjobb kézben. Nemesak pompásan énekelt, hanem olyan kifejező drámai erővel játszotta meg szerepét, amely eanek a szerepnek minden marxáns vonását tökéletesen kifejezésre juttatta. Peréay nem tanulta meg eléggé szerepét, pedig Miklós szerepe egyike a logkisebbeknek s Perényitől eddig több ambiciót tapasztaltunk. — Leövey, Sik, Farkas és Pogány Janka alakításai megfelelték. Az első felvonás több próbát igényelt volna: ének- és zenekísérelt sokszor játszottak kergetősdit, ahelyett, hogy együtt haladtak volna. Némely szereplők a szöveget jobban megtanulhatták volna, vagy máskor jobban figyeljenek a sugóra. r.

Babics Vilma második felleléte — Traviata. Amint az Babics Vilmának, a jeles, fiatal énekesnőnek első felleléte sikeréből az bizvást előre megállapítható volt, a közönség valósággal ostromot intézett a színházi pénztár ellen, hogy a Traviata mai előadására magának helyeket biztosítson. — Babics Vilmának egyik tökéletes szerepe a Tévedt nő, amelynek előadásánál egyenlő értékkel érvényesülnek a művésznő megjelenésének külső előnyei, üde fiatalsága, énektudása és játékkészsége, amelyek mind olyan előnyök, amelyek ebben a klasszikusan szép opera szerepben egyenként is garanciái a legjelentősebb sikernek.

Legujabb táviratok.

A pápa születésnapja.

Budapest, november 23. (Saját tud.) A Stefan-ügynökség jelenti Baseltől: A pápa születésnapján pápai oszondörök zenekara a Szent Damaszkus-udvaron hangversenyt rendezett, biborosok, diplomaták gratuláltak a pápának, aki Fruehwirt müncheni apostoli nunciának és monsignore Capinelli bécsi nunciának elküldte a biborosi főveget.

Görögország állásfoglalása. A szerbek az Adria felé vonulnak vissza.

Budapest, november 23. (Saját tud.) Dayli Telegrafnak Szalonikiból jelentik:

Görögország békés blokádjának elrendelése kritikus helyzetet teremtett, amely komoly komplikációkra vezethet. Denis Coclin Athénbe érkezett és a királynál audiencián jelenik meg. Dayli Telegraph római tudósítójának Monasztirban mondotta a szerb külügyminiszter:

Helyzetünk súlyos, csapatainkat éhínség fenyegeti. Üszkübi bolgár front áttörése helyett az Adria felé vonulunk vissza. A kormány az antant képviselőkkel Prizrendben van.

Görög jegyzék a franciákhoz.

Budapest, november 23. (Saját tud.) Párisból jelentik: A külügyminisztérium a görög kormány tiltakozó jegyzékének teljes szövegét holnapra várja.

Összejön a román parlament.

Budapest, november 23. (Saját tud.) Bukarestből jelentik, hogy a hivatalos királyi rendelet a parlamentet november 28-ra hívja egybe.

Conrad báró kitüntetésé.

Budapest, november 23. (Saját tud.) Bécsből jelentik, hogy a király Hötzendorfi Conrad bárónak a Vörös-Kereszt hadiékítményes érdemesillagát adta.

Bolgár sikerek.

Budapest, november 23. (Saját tud.) Radoszlavov táviratozza Panca Doreffnek, hogy Prisztinánál harcok, Ghilan vidékén hat ágyút zsákmányoltunk. A többi harc vonal változatlan.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság” november 21-iki száma a szerbiai, montenegrói és a tengeri harcokról közöl pompás képeket. — Különösen érdekes köztük U. S. tengeralattjárók képe, tudvaleg ez a tengeralattjárók súlyosztotta el a Garibaldi olasz páncélos. Minisztereiink szemleutját a háborútól sújtott vidéken szintén több kép mutatja be. Szépirodalmi olvasmányok: Laczkó Géza és Kuprin regénye, Szöllössi Zsigmond társaja,

cikk a Caesar idejébeli árok-harerról stb. — Egyéb közlemények: a kaposvári 44-ik gyalogezred parancsnokának areképe, s a rendes heti rovatok: a háboru napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Magrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában, (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.).

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Népszövetségi tag. Ha a keresztény mozgalmakról nem talál a többi lapban semmit, ennek meg van a maga magyarázata. Keresztény mozgalommal kapcsolatban a keresztény mozgalmakat lehetetlen tenni, hogy uton utfélen támadták azokat. Ez csak nekünk vált hasznunkra, mert az igaz ügyet a támadás is csak előbbre viszi. Most azután az agyonhallgatással próbálják az ügyet elintézni. Ebből azonban megint az a tanulság, hogy keresztény ember csak keresztény lapot járasson. Ez az az egyszerű igazság, amelynek megismerésére az élet egyre több és több embert tanít meg.

Többeknek. A »Szivnek« lapunkhoz állandó mellékletként kapcsolása alkalmából annyi elismerést kaptunk, hogy mindazokra külön külön válaszolnunk lehetetlen. Olvasóink üdvözléséből azonban meggyőződünk róla, hogy valóban szükségletet elégítünk ki ezzel az ujtással. Az elismeréseket köszönjük.

H. Emil Helyben. Ha valaki azzal dicsekszik, hogy ő hozzá csak X. vagy Y. méltó ellenfél, ez még egyáltalán nem megtiszteltetés a szóbanforgó X. vagy Y.-ra. Mindig attól függ, ki az illető dicsekvő. Pl. ha a dongó azzal dicsekszik, hogy neki a sas méltó ellenfele, ettől a sas nem igen érezheti magát nagyon megtisztelve.

M. M. Helyben. Az egyik nagyvára di nem egészen keresztény lap a Kath. Népszövetség vasárnapi ünnepélyéről emlékeztető olysformát sejtet, mintha azon az ünnepélyen a Kath. Népszövetséggel ellenkező meggyőződésűek valami nagy számmal vettek volna részt. Természetes dolog, hogy ebből egy betű sem igaz; az illető lap ezzel csak a jelen volt közönségnek imponáns nagy számát és igazán magas színvonalát szerette volna lejjebb szállítani. Lehetett volna egy néhányan az ellentáborból is jelen, nem ártott volna nekik, legalább tanultak volna egyet-mást. Egyébként pedig mint óhajtit elfogadjuk mi is laptársunk álláspontját, legyen az egész Nagyvár rad szelleme és külső képe olyan, mint a Népszövetség vasárnapi ünnepélyén volt. Még leszünk elégedve. Sőt: ez a célunk.

A szerkesztésért ideiglenes felelős:
D. PAPP KÁROLY.

Bevonulási hirdetés.

A népfölkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. illetve 1915. évi II. törvényeink alapján történt behívása folytán az 1894., 1893., 1892., 1890., 1889., 1883., 1837., 1836., 1835., 1884., 1883., 1882., 1881., 1830., 1879. és 1878. évben született, továbbá a népfölkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgáltatásban időközben elbocsátott összes 1873-1897. évi születésű egyének (munkások, kocsisok, hajásárok stb.), ha a megtartott népfölkelési bemutató pótsemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak 1915. évi december 6-án — amennyiben névszerint felmentve

ninesenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezen rendelkezés a cs. kir. osztrák népfölkelés behívása folytán kiterjed mindazon fent említett években született osztrák állampolgárokra, valamint bosznia heregovina tartományi illetőségű egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a folyó évben megtartott népfölkelési bemutató pótsemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak.

Mindazok az egyének, kik önkéntes behívás folytán a honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) fent megjelölt napig besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születésű évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra szintén 1915. évi december 6-án kötelesek bevonulni.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg erős lábbelit, evőeszközt, tisztító eszközt, gyapjuból készült alsóruhát és lehetőleg gyapjuból készült harisnyát (kapcát) hozzanak magukkal. A bevonulás napján elfogyasztott élelemért 1 korona térítési összeg jár.

A lábbeli és gyapjuból készült alsóruhák, amennyiben a katonai szolgálatban használhatóknak minősítenek, értékük szerint meg fognak térítettetni.

A bevonulás alkalmával a népfölkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfölkelési igazolványi lap azonban a vasuti, gőzhajó állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebényegzendő.

Azon behívott népfölkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetett elő s a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. § értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettetik.

A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfölkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, a hová mint népfölkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kiknek a népfölkelési igazolványi lapjuk szerint Ujvidékre kellene bevonulniok, figyelmeztetnek, hogy a közös hadsereghez beosztottak ne Ujvidékre, hanem Pécsre, az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Ujvidék helyett Szabadkára a 6 honvéd gyalogezred pótzászlóaljához vonuljanak be.

Kelt 1915. évi november havában.

* Ingatlan eladás. Nagytelkek-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-
ayos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtud-
hatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hun-
garia építőgyár r.t.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz.
alatti kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kos-
suth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás
kiadó. — Kérhető a Polgári takarékpénz-
tárnál.

Nagyvárad város tanácsa.

38726—1915 száma.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur 1915. évi november 11-én kelt 242790—1915 számú körrendeletével a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 36 §-a és az 1914. évi L. t. c. 17 §-a alapján a következőket rendelte:

1. § A kit a hatóság a törvény értelmében személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelez, az a hatóság rendelkezésének az abban megszabott módon és időben pontosan eleget tenni köteles és az alól a kötelezettség szökéssel, elrejtéssel, fondorlattal vagy bármi egyéb módon magát jogosulatlanul kivonnia vagy azt megkísérelnie nem szabad.

2. § Oly tárgyat a mely a törvény értelmében hadiszolgáltatásként igénybevehető, az átengedési köteleesség kijátszása végett elrejteti, eltitkolni, használhatatlanná tenni vagy az átengedésre kötelező hatósági rendelkezés vétele után őrzésének rendes helyéről eltávolítani nem szabad.

A hadiszolgáltatás tárgyának a hatóság vagy közvetlenül a katonaság által való elvitelét, birtokba vagy használatba vételét a kötelezett ellenszegülés nélkül tenni köteles.

3. § Aki a jelen rendelet rendelkezését megszegi, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. M. t. c. 17 §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanily büntetés alá esik az is, aki mást a jelen rendelet rendelkezéseinek megszegésére szándékosan reábir vagy reábirni törekszik.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbiróságnak, a székesfevárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

4. § E rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

A fentebb közölt miniszteri körrendelet folytán figyelmeztetem mindazokat, a kik a hatóság által személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelezettek, (katonai celokra igénybeveit munkásokat, fuvarosokat, a hadiszolgáltatási törvény alapján igénybe vett ingatlanok tulajdonosait etc.) hogy ezen kötelezettségeiknek a jelenlegi viszonyok között mindenek előtt álló cél: a haderő érdekében feltétlenül és pontosan tegyenek eleget, mert

ellenesétlen a kihágást elkövető egyénnel szemben a kihágási büntető eljárás megindíthatni.

Nagyvárad, 1915 november 17.

Rimler Károly
polgármester.

Hirdetmény.

As államszegélyben részesülőkkel közlöm, hogy november 15-től december 15-ig esedékes segélyösszegeknek folyósítása hó 29-én, hétfőn, 30-án, kedden, december hó 1-én, szerdán és 2-án, csütörtökön a tűzoltólaktanyában levő hivatalos helyiségben fog megtartatni. Es alkalommal mindenkivel tudatom, hogy a rend és fizetések gyorsabbá tétele érdekében a következő sorrendben fogjuk a könyvecskék kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni: november 29-én, hétfőn 1—500 ig, 1001—1500 ig, 3001-től 4000-ig. 30-án, kedden 500-tól 1000 ig, 1500-tól 2000 ig, 4000-tól 5000 ig. December 1-én, szerdán 2000-tól 2500 ig, 5000-tól 6000 ig. 2-án, csütörtökön 2500-tól 3000 ig, 6000-tól 6670 ig. Figyelmeztetek minden egyes államszegélyest, hogy a fizetési könyvecskék kizárólag a fent megjelölt sorrendben és a személyazonossági cédulák színei szerint illetékes pénztársaiknál lesznek fizetve és a lakbécédulák felmutatása ellenében kiadva. Ennélfogva a most megállapított sorrendet mindenki saját érdekében tartsa meg és házigazdájának azon két tanu által előttemezett nyilatkozatát, hogy lakbérilletményét pontosan átszolgáltatja, feltétlenül hozza magával. Nagyvárad, 1915 november 28.

Juricskay Barna
adó és pénzügyi tanácsos.

Nagyváradfi fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradfi fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izékes kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.